

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 2

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.
ISBN 978-617-8763-16-9**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Московчук Дмитро Олександрович

ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
КРАЇН ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ 179

Павлова Юлія Сергіївна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ
СУДОВОЇ РЕФОРМИ 182

Полуніна Ольга Олександрівна

ЦИФРОВІ ДОКАЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМИ ДОПУСТИМОСТІ,
ДОСТОВІРНОСТІ ТА ОЦІНКИ 185

Полюк Юлія Іванівна

ПИСЬМОВА КОНЦЕНТРАЦІЯ МАТЕРІАЛУ СПРАВИ ТА CASE MANAGEMENT ЯК НАПРЯМКИ
АДАПТАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У ПЕРІОД
ВОЄННИХ ТА ПОСТВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ 187

Притуляк Валерій Миколайович

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ
РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ 191

Цал-Цалко Юлія Юліївна

СУТНІСТЬ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ 193

Яніцька Інна Анатоліївна

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА 197

Боярчук Віталій Вікторович

ЩОДО УЧАСТІ ДЕРЖАВИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ 199

Волков Максим Сергійович

МІЖНАРОДНІ АКТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ІНСТИТУТ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ У
СПРАВАХ ПРО ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ОКРЕМІ АСПЕКТИ 201

Кисельов Вадим Костянтинович

СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОСОБЛИВОСТІ
ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 205

Пересипко Дмитро Володимирович

УЧАСНИКИ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ТА УЧАСНИКИ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ
РОЗМЕЖУВАННЯ 209

Сатановська Олена Валентинівна

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОЗОВІВ ПРО ЗАХИСТ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ 213

Снітко Андрій Сергійович

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЮРИДИЧНОЮ АРГУМЕНТАЦІЄЮ ТА СУПЕРЕЧЛИВОЮ
ПРОЦЕСУАЛЬНОЮ ПОВЕДІНКОЮ 215

**СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ**

Харитоновна Олена Іванівна

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ» І ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
ОСВІТНИХ ВІДНОСИН 219

Ульянова Галина Олексіївна

ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО
АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ» 222

Бааджи Наталія Пилипівна

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ 225

Галунова Лариса Ігорівна

ТЕХНОЛОГІЇ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ
ОБОРОНОЗДАТНОСТІ 228

Регулювання цифрових доказів повинно пріоритизувати їх допустимість за допомогою чітких критеріїв релевантності, автентичності та законності. Врахування успішного міжнародного досвіду дозволить країнам Латинської Америки подолати виклики, що виникають унаслідок цифровізації, зміцнити цивільну процесуальну систему та пристосуватися до вимог дедалі більш цифрового суспільства.

Список використаних джерел:

1. Аррабал, П. Процедурна обробка технологічних доказів. Університет Мігеля Ернандеса. 2019. URL: <http://dspace.umh.es/jspui/bitstream/11000/5138/1/Tesis%20Doctoral%20Paloma%20Arrabal%20Platero.pdf>
2. Franco L. G. La prueba electrónica en el proceso civil. URL: https://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/57652/TFG-D_01462.pdf
3. González Zamar L. S. La introducción de prueba electronica en el proceso civil por audiencias de Córdoba. URL: <https://repositorio.21.edu.ar/bitstream/handle/ues21/24044/TF%20-%20Cornavaca%2C%20Lidia.pdf>
4. Mendoza F., Judith Y. Prueba Electrónica Y Su Valor Probatorio En El Proceso Civil En La Región Ayacucho En El Año. Ayacucho-Perú, 2020 URL: https://repositorio.uap.edu.pe/jspui/bitstream/20.500.12990/4647/1/Tesis_Valor_Probatorio.pdf
5. Osko M. La admisibilidad y el valor probatorio de la evidencia digital en el Sistema Jurídico Peruano 2018. URL: <https://repositorio.ucv.edu.pe/handle/20.500.12692/26623>
6. Sanchez Argandoña, Cosmer Mijail Las audiencias virtuales en tiempos del COVID: Hacia una igualdad tecnológica. URL: <https://tesis.pucp.edu.pe/items/f62abc64-6672-490c-a27b-2dc2794a6f95>

Ключові слова: цифрові докази, цивільне процесуальне право, цифрові технології, регулювання, ланцюг зберігання, основні права.

Key words: digital evidence, civil procedural law, digital technologies, regulation, chain of custody, fundamental rights.

Павлова Юлія Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, кандидат
юридичних наук, доцент*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

В процесі сучасного оновлення судової системи України особливого значення набуває питання гарантування реальної можливості доступу до правосуддя. Судова реформа має на меті посилення ефективності діяльності судових установ,

вдосконалення процесуальних засобів захисту прав людини та підвищення довіри суспільства до судової влади. Водночас успішність таких трансформацій у значній мірі залежить від того, наскільки забезпечено доступність судового захисту та реальну спроможність громадян реалізувати своє право на звернення до суду [3].

Право на звернення до суду є однією з базових гарантій охорони прав і свобод особи. Воно охоплює не лише формальне закріплення можливості подати позову, а й створення практичних умов, які б дозволяли ефективно скористатися цим правом у реальному житті. У цьому сенсі доступ до правосуддя розглядається як сукупність правових і організаційних заходів, спрямованих на забезпечення дієвого судового захисту прав заявників [1].

У сфері цивільного судочинства доступ до правосуддя має особливу роль, адже цивільний процес є одним із головних інструментів вирішення приватно-правових спорів. Здійснення права на судовий захист у цій галузі значною мірою залежить від зрозумілості процесуальних норм, простоти доступу до судових процедур та якості розгляду справ судами [2].

Однією з ключових передумов доступу до правосуддя є дотримання принципу розумних строків розгляду справ. Затяжні процесуальні строки можуть призвести до того, що навіть ухвалене на користь заявника рішення не забезпечить повного відновлення його порушених прав. Тому належна організація процесу та оперативність розгляду справ є невід'ємними елементами гарантованого судового захисту.

Велике значення у забезпеченні доступності суду має також практика Європейського суду з прав людини. У своїх рішеннях Суд неодноразово наголошував, що право на суд має бути не декларативним, а практично здійсненим. Це вимагає від держави забезпечувати належне функціонування судової системи та усувати бар'єри, що обмежують доступ до неї.

Не менш важливим є і адекватне нормативне врегулювання цивільного процесу. Зокрема, Цивільний процесуальний кодекс України встановлює низку процесуальних гарантій, які покликані забезпечити реалізацію права на судовий захист. Серед них – принципи змагальності сторін, рівності учасників процесу перед законом і судом, публічності судового розгляду, а також можливість апеляційного і касаційного перегляду рішень. Втілення цих принципів сприяє створенню дієвого механізму судового захисту та підвищенню довіри громадян до правосуддя [2].

Водночас у цивільному судочинстві України існує низка перешкод, що ускладнюють реалізацію права на доступ до суду. Серед них – тривалі строки розгляду певних категорій справ, складність процесуальних процедур та витрати, пов'язані з судовим провадженням. Значну роль у забезпеченні реального захисту відіграє й система виконання судових рішень: отримання позитивного рішення не завжди тягне за собою фактичне відновлення порушених прав. Отже, ефективність механізмів примусового виконання рішень прямо впливає на рівень довіри до судової системи.

Другим важливим чинником доступності правосуддя є рівень правової обізнаності населення. Часто громадяни стикаються з труднощами у захисті своїх інтересів через недостатнє розуміння процесуальних процедур або складність нормативного регулювання. У таких умовах значення набувають розвиток правової освіти та забезпечення відкритого доступу до юридичної інформації.

У контексті подальших реформ доцільним є вдосконалення процесуальних механізмів задля підвищення ефективності цивільного судочинства. Це передбачає спрощення окремих процесуальних інститутів, покращення організації судового розгляду та підвищення ефективності примусового виконання рішень.

Суттєвим напрямом підвищення доступності правосуддя є також впровадження цифрових рішень у сфері судочинства. Застосування електронного суду, подання процесуальних документів у електронному вигляді, проведення засідань у режимі відеоконференцій та доступ до матеріалів справи через електронні сервіси полегшують взаємодію громадян із судовою системою. Цифровізація процесу дозволяє скоротити строки розгляду справ, підвищити прозорість роботи судів та зробити реалізацію права на судовий захист більш ефективною.

Отже, гарантування доступу до правосуддя у цивільному судочинстві є важливою складовою ефективного функціонування судової системи. Подальше удосконалення цивільного процесуального законодавства та практики його застосування сприятиме підвищенню рівня судового захисту прав і законних інтересів громадян і зміцненню суспільної довіри до судової влади.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV.
3. Babarytskyi O. V., Ignatieva A. I., Ohar A. P. The obligation to punish human rights violations under international law. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2025. Vol. 3. No. 6. P. 342–348.

Ключові слова: доступ до правосуддя, цивільне судочинство, право на судовий захист, судова реформа, розумні строки судового розгляду, виконання судових рішень, практика ЄСПЛ.

Keywords: access to justice, civil proceedings, right to judicial protection, judicial reform; reasonable time of trial; enforcement of court decisions; case law of the European Court of Human Rights.